

ארגון החינוך, המדע והתרבות של האומות המאוחדות (אונסקו)

האמנה להגנה על מורשת תרבות ומורשת טבע של העולם*

* תרגום לא רשמי של הוועד הישראלי לאונסקו.

הוועידה הכללית של ארגון החינוך, המדע והתרבות של האומות המאוחדות (אונסקו) במושב ה-17 בפריז (21.11.1972-17).

- **בצינה** שמורשת התרבות ומורשת הטבע נתונות בסכנה גוברת והולכת של הרס, לא רק מהסיבות המקובלות של בלייה, אלא גם כתוצאה משינויים בתנאים החברתיים והכלכליים אשר מחמירים עוד יותר את המצב עקב תופעות קשות ביותר של נזק או הרס;
- **בהביאה בחשבון** שהידרדרות או היעלמות של כל פריט במורשת תרבות או במורשת טבע גורמת להידלדלות חמורה במורשת של כל אומות העולם;
- **בהביאה בחשבון** שהגנה על מורשת זו ברמה הלאומית נתקלת לעתים במחסור במשאבים כלכליים, מדעיים וטכניים במדינה אשר בשטחה נמצא הנכס המיועד להגנה;
- **בהזכירה** שחוקת הארגון קובעת שתפקידו לשמר, להעצים, להפיץ וליידע, להבטיח שימור והגנה על מורשת העולם ולהמליץ בפני האומות שהדבר נוגע להן על האמנות הבין-לאומיות הדרושות;
- **בהביאה בחשבון** שאמנות בין-לאומיות, המלצות והחלטות הקיימות כיום באשר לנכסי תרבות ומורשת הטבע ממחישות לכל עמי העולם את חשיבות ההגנה על נכס ייחודי וחסר תחליף זה, ללא תלות בעם שלו הוא שייך;
- **בהביאה בחשבון** שחלקים במורשת תרבות או במורשת טבע הם בעלי עניין יוצא מן הכלל, ולכן יש לשמר אותם כחלק ממורשת העולם של המין האנושי כולו;
- **בהביאה בחשבון** שלנוכח העוצמה והחומרה של הסכנות החדשות המאיימות עליהם, מוטל על הקהילה הבין-לאומית להשתתף בהגנה על מורשת תרבות ומורשת טבע בעלות איכות אוניברסלית יוצאת מהכלל, וזאת באמצעות מתן סיוע קולקטיבי, שאינו בא להחליף את הפעולות שהמדינה נוקטת, אלא להשלימן ביעילות;
- **בהביאה בחשבון** שחינוך לאומי למטרה זו אמצעים חדשים בצורת אמנה אשר תהווה בסיס להקמת מערכת יעילה של הגנה קולקטיבית על מורשת תרבות ומורשת טבע בעלות איכות אוניברסלית יוצאת מהכלל, אשר תארגן על בסיס קבוע לפי שיטות מדעיות מודרניות;
- **בהחליטה** במושב ה-16 של הוועידה הכללית של אונסקו שסוגיה זו תהיה נושא לאמנה בין-לאומית; **מאמצת** אמנה זו ביום ה-16 בנובמבר, 1972.

I הגדרות של מורשת התרבות והטבע

סעיף 1

המצוין להלן ייחשב לצורכי אמנה זו **"מורשת תרבות"** :

מונומנטים : עבודות ארכיטקטוניות; עבודות מונומנטליות של פיסול וציור, רכיבים או מבנים בעלי אופי ארכאולוגי, כתובות, מגורי מערות וציורפים של מאפיינים שהם בעלי איכות אוניברסלית יוצאת מהכלל מבחינה היסטורית, מבחינה אמנותית או מבחינה מדעית.

קבוצות מבנים : קבוצות של מבנים, נפרדים או מחוברים, אשר בזכות הארכיטקטורה וההומוגניות שלהם או מקומם בנוף הם בעלי איכות אוניברסלית יוצאת מהכלל מבחינה היסטורית, מבחינה אמנותית או מבחינה מדעית.

אתרים : עבודות אדם או שילוב של עבודת הטבע והאדם, ואזורים בהם אתרים ארכאולוגיים שהם בעלי ערך אוניברסלי ניכר מבחינה היסטורית, מבחינה אסתטית, מבחינה אתנולוגית או מבחינה אנתרופולוגית.

סעיף 2

המצוין להלן ייחשב לצורכי אמנה זו "מורשת טבע":

מאפייני טבע הכוללים תצורות פיזיקליות או ביולוגיות או קבוצות של תצורות אלו, שהם בעלי איכות אוניברסלית יוצאת מהכלל מבחינה אסתטית ומבחינה מדעית.

תצורות גאולוגיות או פיזיוגרפיות ואזורים מוגדרים שהם בית-הגידול (הביטאט) לבעלי חיים או לצמחים הנתונים בסכנת הכחדה, בעלי איכות אוניברסלית יוצאת מהכלל מבחינה מדעית או מבחינת שימור.

אתרי טבע או אזורי טבע בעלי גבולות מוגדרים, שהם בעלי איכות אוניברסלית יוצאת מהכלל מבחינה מדעית, מבחינת השימור או מבחינת היופי הטבעי.

סעיף 3

כל מדינה השותפה לאמנה זו חייבת לזהות ולקבוע את גבולות הנכסים השונים הנמצאים בשטחה, כאמור בפסקאות 1 ו-2 לעיל.

II הגנה לאומית והגנה בין-לאומית על מורשת התרבות והטבע

סעיף 4

כל מדינה השותפה לאמנה זו מכירה בכך שחובתה של זו בראש ובראשונה להבטיח זיהוי, הגנה, שימור, הצגה והעברה לדורות הבאים של מורשת התרבות ומורשת הטבע הנמצאות בשטחה, כאמור בפסקאות 1 ו-2 לעיל. לשם כך היא תעשה כל אשר לאל ידה ותפיק את המרב ממשאביה ולפי העניין, גם בעזרת סיוע ושיתוף פעולה בין-לאומי שתוכל לגייס, בפרט בתחומים הכספי, האמנותי, המדעי והטכני.

סעיף 5

כדי להבטיח נקיטת אמצעים יעילים ופעילים להגנה, לשימור ולהצגה של מורשת תרבות ומורשת טבע הנמצאות בשטחה, כל מדינה השותפה לאמנה זו תשאף ככל האפשר ובדרך מתאימה לה:

א. לאמץ מדיניות כללית המיועדת להעניק למורשת התרבות ומורשת הטבע תפקיד בחיי הקהילה ולשלב את ההגנה על אותה מורשת בגיבוש תכניות ממשק מקיפות.

ב. להקים בשטחה, אם עדיין לא קיימים שירותים כאלו, שירות אחד או יותר לשם הגנה, שימור והצגה של מורשת התרבות ומורשת הטבע, ולהעמיד לרשותם עובדים ואמצעים נאותים למילוי תפקידם.

ג. לפתח מחקרים מדעיים וטכניים ולגבש שיטות פעולה שיאפשרו למדינה לנקוט פעולות מול הסכנות המאיימות על מורשת התרבות ומורשת הטבע שלה.

ד. לנקוט אמצעים חוקיים, מדעיים, טכניים, מנהליים וכספיים מתאימים הדרושים להגנה, לשימור, להצגה ולשיקום של אותה מורשת. וכן

ה. לפעול למען הקמה או פיתוח של מרכזים לאומיים או אזוריים להכשרה בתחומי הגנה, שימור והצגה של מורשת התרבות ומורשת הטבע, ולעודד מחקר מדעי בתחומים אלה.

סעיף 6

א. תוך כיבוד ריבונות המדינות אשר מורשת התרבות ומורשת הטבע נמצאות בשטחיהן, כאמור בפסקה 5 לעיל סעיפים א' ו-ב', ומבלי לפגוע בזכויות הקניין המוקנות באמצעות החקיקה הלאומית, המדינות השותפות לאמנה זו מכירות במורשת זו כמורשת של העולם כולו ועל כן גם במחויבות לשיתוף פעולה של הקהילה הבין-לאומית כולה להגנה עליה.

ב. המדינות השותפות מקבלות עליהן, בכפוף לתנאי האמנה, לסייע בזיהוי, הגנה, שימור והצגה של מורשת תרבות ומורשת טבע כאמור בפסקה מס' 11 להלן סעיפים ב' ו-ד', אם המדינה אשר מורשת התרבות ומורשת הטבע נמצאות בשטחה מבקשת זאת.

ג. כל מדינה השותפה לאמנה זו מקבלת עליה שלא לנקוט צעדים מכוונים אשר עלולים לגרום נזק, במישרין או בעקיפין, לאתרי מורשת תרבות ומורשת טבע, כאמור בפסקאות 1 ו-2, הנמצאים בשטחה של מדינה אחרת השותפה לאמנה זו.

סעיף 7

לצורך אמנה זו, משמעותה של "הגנה בין-לאומית על מורשת תרבות ומורשת הטבע" היא הקמת מערכת של שיתוף פעולה וסיוע בין-לאומי המיועדת לתמוך במדינות השותפות במאמציהן לשמר ולזהות מורשת זו.

III הוועדה הבין-ממשלתית להגנה על מורשת התרבות ומורשת הטבע של העולם

סעיף 8

א. במסגרת אונסקו מוקמת בזאת "וועדה בין-ממשלתית להגנה על מורשת תרבות ומורשת טבע בעלות איכות אוניברסלית יוצאת מן הכלל", אשר תיקרא "וועדת מורשת העולם". הוועדה תורכב מ-15 מדינות שותפות לאמנה, שייבחרו על-ידי המדינות השותפות לאמנה בישיבה כללית בזמן מושב רגיל של הוועידה הכללית של אונסקו. החל במועד מושב רגיל בוועידה הכללית של אונסקו שבה תיכנס אמנה זו לתוקף לגבי ארבעים מדינות לפחות, יועלה ל-21 מספר המדינות החברות בוועדה.

ב. בחירת חברות הוועדה תבטיח ייצוג שוויוני של תרבויות ואזורים שונים בעולם.

ג. בפגישות הוועדה יכולים להשתתף כיועצים: נציגים של ICCROM, המרכז הבין-לאומי לחקר השימור והשחזור של נכסים שמושבו ברומא; ICOMOS, המועצה הבין-לאומית למונומנטים ואתרים; IUCN, האיחוד העולמי לשימור הטבע ומשאבי טבע; ולבקשת המדינות השותפות לאמנה הנפגשות בעצרת הכללית במהלך מושב רגיל בוועידה הכללית של אונסקו - גם נציגים של ארגונים בין-ממשלתיים או לא-ממשלתיים אחרים שיש להם יעדים דומים.

סעיף 9

א. תקופת הכהונה של המדינות החברות ב"וועדת מורשת העולם" תהיה מסיום המושב הרגיל בוועידה הכללית של אונסקו שבה נבחרו, עד המושב הרגיל השלישי שלאחר מכן.

ב. למרות זאת, תקופת הכהונה של שליש מהמדינות החברות שייבחרו בבחירות הראשונות תסתיים עם סיום המושב הרגיל הבא בוועידה הכללית של אונסקו; תקופת הכהונה של שליש נוסף מהמדינות החברות שייבחרו בבחירות הראשונות תסתיים עם סיום המושב הרגיל השני שלאחר מכן. יו"ר הוועידה הכללית של אונסקו יקבע, באמצעות הגרלה, את שמות החברות האלה וזאת לאחר הבחירות הראשונות.

ג. המדינות החברות בוועדה יבחרו כנציגיהן אנשים בעלי הסמכה מתאימה בתחום של מורשת תרבות או מורשת טבע.

סעיף 10

- א. "ועדת מורשת העולם" תאמץ לה נהלים.
- ב. הוועדה רשאית, בכל עת, להזמין לשיבותיה אישים או ארגונים, ציבוריים או פרטיים, להתייעצות בבעיות מיוחדות.
- ג. כדי למלא את תפקידיה הוועדה יכולה, כפי שתראה לנכון, להקים גופים מייעצים.

סעיף 11

- א. במידת האפשר, כל מדינה השותפה לאמנה תגיש ל"ועדת מורשת העולם" רשימת מצאי של נכסים שהם חלק ממורשת התרבות ומורשת הטבע הנמצאות בשטחה, ושהם מתאימים להכללה ברשימה המפורטת בסעיף ב' של פסקה זו. רשימה כזו שלא תהיה ממצה, תכלול תיעוד באשר למיקום הנכס הנדון ומשמעותו.
- ב. על סמך רשימות המצאי שיגישו המדינות כאמור בסעיף א' לעיל, הוועדה תקים, תעדכן ותפרסם תחת הכותרת "רשימת מורשת העולם" רשימת נכסים שהם חלק ממורשת התרבות ומורשת הטבע, כמוגדר בפסקאות 1 ו-2 של אמנה זו, ואשר לדעת הוועדה יש להם איכות אוניברסלית יוצאת מן הכלל לפי אמות מידה שהיא תקבע. רשימה מעודכנת תופץ אחת לשנתיים לפחות.
- ג. הכללת נכס ב"רשימת מורשת העולם" מחייבת את הסכמת המדינה הרלוונטית. הכללת נכס הנמצא בשטח שעליו יש יותר ממדינה אחת התובעת ריבונות או הכרה חוקית, לא תקבע בשום אופן את זכויות הצדדים לסכסוך.
- ד. הוועדה תקים, תעדכן ותפרסם, לפי הצורך והנסיבות, רשימת נכסים תחת הכותרת – "רשימת מורשת העולם בסיכון". זאת מתוך הנכסים שב"רשימת מורשת העולם", אשר שימורם דורש פעולות נרחבות ולגביהם נדרש סיוע לפי אמנה זו. הרשימה תכלול גם את אומדן העלויות הדרושות לפעולות הנ"ל. ברשימה זו יופיעו רק נכסי תרבות ומורשת טבע הנתונים בסכנה חמורה ומוגדרת, כגון סכנת היעלמות כתוצאה מהידרדרות מואצת, פרויקטים ציבוריים או פרטיים בקנה מידה רחב או פרויקטים של פיתוח עירוני או תיירות מהירים; הרס שנגרם בגין שינויים בשימוש ובבעלות על הקרקע; שינויים מפליגים בשל סיבות לא ידועות; נטישה מסיבה כלשהי; התפרצות סכסוך מזוין או סכנה להתפרצות; אסונות למיניהם; שרפות רציניות, רעידות אדמה, גלישות קרקע; התפרצות הרי געש; שינויים במפלס המים, שיטפונות וגלי ענק. בכל עת, במקרה של צורך דחוף, הוועדה רשאית להוסיף רישום חדש ב"רשימת מורשת העולם בסיכון" ולפרסם את דבר הרישום לאלתר.
- ה. הוועדה תגדיר אמות מידה שלפיהן ייכלל נכס, השייך למורשת תרבות או מורשת טבע, בכל אחת מהרשימות כאמור בסעיפים ב' ו-ד' של פסקה זו.
- ו. בטרם תידחה בקשה כלשהי להיכלל באחת מהרשימות כאמור בסעיפים ב' ו-ד' של פסקה זו, הוועדה תתייעץ עם המדינה שבשטחה נמצא נכס התרבות או נכס הטבע הנדון.
- ז. הוועדה, בהסכמה עם המדינות הרלוונטיות, תתאם ותעודד לימוד ומחקר הדרושים להכנת הרשימות, כאמור בסעיפים ב' ו-ד' של פסקה זו.

סעיף 12

העובדה שנכס מסוים השייך למורשת תרבות או מורשת טבע לא נכלל באחת מהרשימות כאמור בסעיפים ב' ו-ד' של פסקה 11, אין משמעותה בשום אופן שנכס זה הוא נטול איכות אוניברסלית יוצאת מהכלל למטרות השונות מאלה הנדרשות כדי להכלילו באחת הרשימות הנ"ל.

סעיף 13

- א. "ועדת מורשת העולם" תקבל ותלמד את הבקשות לסיוע בין-לאומי שנוסחו באמנה בידי המדינות השותפות לאמנה, באשר לנכס שהוא מורשת תרבות או מורשת טבע הנמצא בשטחיהן, ואשר כלול, או שיש אפשרות שייכלל, באחת מהרשימות כאמור בסעיפים ב' ו-ד' של פסקה 11. המטרה של בקשות אלו עשויה להיות הבטחת הגנה, שימור, הצגה או שיקום של אותו הנכס.
- ב. בקשות לסיוע בין-לאומי כאמור בסעיף א' בפסקה זו יכולות לעסוק גם בזיהוי נכס תרבות או נכס טבע לפי ההגדרות בפסקאות 1 ו-2, אם בדיקות ראשוניות הראו שיש הצדקה לבדיקות נוספות.
- ג. הוועדה תחליט על הפעולה שיש לנקוט באשר לבקשות אלו, תקבע לפי העניין את האופי ואת ההיקף של הסיוע הדרוש, ותאשר את ההסדרים הדרושים מטעמה עם הממשלה הנוגעת לעניין.
- ד. הוועדה תקבע את סדר הקדימויות לפעולותיה. הדבר ייעשה תוך התחשבות במספר גורמים: בחשיבותו של כל אחד מנכסי התרבות או הטבע של מורשת העולם הזקוקים להגנה; בצורך להגיש סיוע בין-לאומי לנכסים הייצוגיים ביותר של סביבה טבעית או לגאונות ולהיסטוריה של עמי העולם; בדחיפות העבודה שיש לבצע; במשאבים העומדים לרשות המדינות שבשטחיהן נמצא הנכס הנתון בסכנה; ובפרט - עד כמה הן מסוגלות לשמור על נכס כזה בכוחות עצמן.
- ה. הוועדה תכין, תעדכן ותפרסם רשימה של נכסים שהוענק להם סיוע בין-לאומי.
- ו. הוועדה תחליט על השימוש במשאבי הקרן אשר תוקם לפי האמור בסעיף 15 להלן של האמנה. היא תשאף להגדיל משאבים אלו ותנקוט בכל הצעדים להשגת מטרה זו.
- ז. הוועדה תשתף פעולה עם ארגונים לאומיים ובין-לאומיים, ממשלתיים ולא-ממשלתיים שלהם יעדים דומים לאלו של אמנה זו. לשם יישום התכניות והפרויקטים שלה, הוועדה עשויה להזמין ארגונים כאלה, ובפרט: ICCROM, המרכז הבין-לאומי לחקר השימור והשחזור של נכסים ברומא; ICOMOS, המועצה הבין-לאומית למונומנטים ואתרים; IUCN, האיחוד העולמי לשימור הטבע ומשאבי טבע וכן גופים ציבוריים ופרטיים כמו גם לאנשים פרטיים.
- ח. החלטות הוועדה יתקבלו ברוב של שני שלישים מהחברים הנוכחים והמשתתפים בהצבעה. רוב חברי הוועדה יהיו מניין חוקי.

סעיף 14

- א. "ל"ועדת מורשת העולם" תסייע מזכירות שתמונה על-ידי מנכ"ל אונסקו.
- ב. מנכ"ל אונסקו בסיוע של ICCROM - המרכז הבין-לאומי לחקר השימור והשחזור של נכסים ברומא, של ICOMOS - המועצה הבין-לאומית למונומנטים ואתרים, של IUCN - האיחוד העולמי לשימור הטבע ומשאבי טבע, כל ארגון בתחומי ההתמחות והמיומנות שלו - יכין את התיעוד של הוועדה ואת סדר היום של ישיבותיה, ויהיה אחראי ליישום החלטותיה.

IV הקרן להגנה על מורשת התרבות ומורשת הטבע של העולם

סעיף 15

- א. מוקמת בזאת קרן להגנה על מורשת תרבות ומורשת הטבע בעלות איכות אוניברסלית יוצאת מן הכלל, אשר תיקרא "קרן מורשת העולם".
- ב. הקרן תהיה קרן נאמנות, ותפעל לפי התקנות של אונסקו בענייני כספים.

ג. משאבי הקרן יתבססו על:

1. תשלומי חובה ותרומות רשות שיינתנו על-ידי המדינות השותפות לאמנה זו.
2. תרומות, מתנות ועיזבונות שיינתנו על-ידי:
 - I. מדינות אחרות;
 - II. אונסקו וארגונים אחרים של מערכת האו"ם, ובפרט תכנית הפיתוח של האו"ם או ארגונים בין-ממשלתיים אחרים;
 - III. גופים ציבוריים או פרטיים וכן אנשים פרטיים;
 - IV. ריבית על משאבי הקרן;
 - V. כספים שיגויסו באירועים אשר יאורגנו לטובת הקרן; וכן,
 - VI. כל משאב אחר אשר יאושר על-ידי תקנות הקרן, כפי שניסחה אותן "ועדת מורשת העולם".

ד. תרומות לקרן וכל צורה אחרת של סיוע שיועמד לרשות הוועדה יוכלו לשמש אך ורק למטרות שהוועדה תגדיר. הוועדה רשאית לקבל תרומות שישמשו אך ורק לתכנית או לפרויקט מסוים, בתנאי שאכן החליטה ליישם את התכנית או הפרויקט. את התרומות הניתנות לקרן אין להתנות בנסיבות פוליטיות.

סעיף 16

- א. מבלי לפגוע בתשלומי הרשות הנוספים, המדינות השותפות לאמנה זו מתחייבות לשלם אחת לשנתיים, דרך קבע, ל"קרן מורשת העולם", סכום בשיעור של כאחוז מהשתתפות של המדינות - כפי שייקבע על-ידי העצרת הכללית של המדינות השותפות, שייפגשו במהלך המושבים של הוועידה הכללית של אונסקו. החלטה זו של העצרת הכללית מחייבת נוכחות והצבעה של רוב המדינות השותפות מקרב אלה שלא הצהירו את ההצהרה המוזכרת בסעיף ב' של פסקה זו. בשום מקרה, תשלומי החובה של המדינות השותפות לא יעלו על 1% מחלקן בתקציב הרגיל של אונסקו.
- ב. בכל מקרה, כל מדינה אשר מוזכרת בפסקה 31 או בפסקה 32 באמנה זו רשאית להצהיר בעת מסירת מסמכי האשרור, הקבלה או ההצטרפות, שסעיף ב' של פסקה זו לא יחול עליה.
- ג. מדינה שותפה לאמנה, אשר הצהירה את ההצהרה האמורה בסעיף ב' של פסקה זו, רשאית לחזור בה מהצהרה זו בכל עת, באמצעות הודעה למנכ"ל אונסקו. אולם חזרה זו מהצהרה לא תחול על תשלומי החובה של אותה מדינה עד למועד העצרת הכללית הבאה של המדינות השותפות לאמנה.
- ד. כדי שהוועדה תוכל לתכנן את פעולותיה ביעילות, המדינות החברות שהצהירו את ההצהרה האמורה בסעיף ב' של פסקה זו ישלמו דרך קבע, לפחות אחת לשנתיים, את תרומותיהן. סכום התשלום לא יפחת מהסכום שהיה חל עליהן אילו האמור בסעיף א' של פסקה זו היה מחייב אותן.
- ה. כל מדינה המפגרת בתשלומי החובה או הרשות לשנה השוטפת ולשנה הקלנדרית הקודמת לה אינה זכאית להיות חברה ב"ועדת מורשת העולם". תנאי זה לא יחול על הבחירות הראשונות.
- תקופת כהונתה של מדינה כזו החברה בוועדה תסתיים במועד הבחירות, כאמור בסעיף א' של פסקה 8 באמנה זו.

סעיף 17

המדינות השותפות לאמנה ישקלו או יעודדו הקמת קרנות ואגודות לאומיות, ציבוריות ופרטיות, המיועדות לגייס תרומות להגנת מורשת התרבות ומורשת הטבע, כמוגדר בפסקאות 1 ו-2 של אמנה זו.

סעיף 18

המדינות השותפות לאמנה יסייעו לתהליכי גיוס כספים בין-לאומיים שתארגן "קרן מורשת העולם" בחסות אונסקו. הן יסייעו לגופים הנזכרים בסעיף ג' של פסקה 15 באיסוף הכספים.

V תנאים והסדרים לסיוע הבין-לאומי

סעיף 19

כל מדינה השותפה לאמנה רשאית לבקש סיוע בין-לאומי בגין נכס הנמצא בשטחה שהוא חלק ממורשת תרבות או מורשת טבע ושיש לו איכות אוניברסלית יוצאת מן הכלל. המדינה תצטרף לבקשתה מידע ותיעוד הנמצאים ברשותה, כמפורט בפסקה 21, כדי לאפשר לוועדה לקבל החלטה.

סעיף 20

בכפיפות לתנאי סעיף ב' בפסקה 13, וסעיף ג' של פסקה 22 ופסקה 23, הסיוע הבין-לאומי שקבעה אמנה זו יוענק רק בגין נכס שהוא חלק ממורשת תרבות או מורשת טבע אשר "ועדת מורשת העולם" החליטה לרשום אותו באחת הרשימות המפורטות בסעיפים ב' ו-ד' של פסקה 11 או שהיא עשויה להחליט לרשמו שם.

סעיף 21

- א. "ועדת מורשת העולם" תגדיר את הנהלים שלפיהם יישקלו הבקשות לסיוע בין-לאומי ותפרט את תוכן הבקשות, אשר יגדירו את הפעולות הנשקלות, את העבודה הדרושה, את העלויות הצפויות, את דרגת הדחיפות ואת הסיבות שבגללן משאבי המדינה המבקשת את הסיוע אינם מאפשרים לה לעמוד בכל ההוצאות. בקשות כאלו יש לצייד, ככל האפשר, בדיווחי מומחים.
- ב. הוועדה צריכה לשקול בקדימות גבוהה בקשות בגין אסונות ואסונות טבע עקב דחיפות העבודה הכרוכה בהן. לרשותה צריכות לעמוד קרנות למצבים כאלו.
- ג. לפני קבלת החלטה, על הוועדה לבדוק ולהתייעץ לפי הצורך.

סעיף 22

הסיוע שתעניק "ועדת מורשת העולם" עשוי להינתן כדלקמן:

- א. מחקרים העוסקים בבעיות אמנותיות, מדעיות וטכניות שנגזרו מההגנה על מורשת תרבות ומורשת טבע, שימורן, הצגתן ושיקומן, לפי האמור בסעיפים ב' ו-ד' של פסקה 11 לאמנה זו.
- ב. שיגור מומחים, טכנאים ועובדים מומחים כדי להבטיח שהעבודה המאושרת מתבצעת כראוי.
- ג. הכשרת צוותים ומומחים בכל הרמות לזיהוי, להגנה, לשימור, להצגה ולשיקום של מורשת תרבות ומורשת טבע.
- ד. אספקת ציוד החסר במדינה הנוגעת לעניין או שאין היא מסוגלת לרכשו.
- ה. הלוואות ארוכות טווח בריבית נמוכה או ללא ריבית כלל.
- ו. במקרים חריגים ומסיבות מיוחדות - מתן מענקים שאין צורך להחזירם.

סעיף 23

"ועדת מורשת העולם" עשויה גם לתת סיוע בין-לאומי למרכזים לאומיים או אזוריים, להכשרת עובדים ומומחים בכל הרמות, בתחום זיהוי מורשת תרבות ומורשת טבע, הגנה עליהן, שימורן, הצגתן ושיקומן.

סעיף 24

לפני מתן סיוע בין-לאומי בקנה מידה גדול יש לבצע הערכות ובדיקות מדעיות, כלכליות וטכניות מפורטות. מחקרים אלו יעשו שימוש בטכניקות המתקדמות ביותר להגנת מורשת תרבות ומורשת טבע, שימורן, הצגתן ושיקומן, ויעלו בקנה אחד עם יעדי האמנה. הבדיקות גם ישאפו לזהות ולאתר אמצעים לעשיית שימוש סביר במשאבים העומדים לרשות המדינה הנוגעת לעניין.

סעיף 25

ככלל, הקהילה הבין-לאומית תישא רק בחלק מעלות העבודה הדרושה. המדינה שתינה מן העזרה הבין-לאומית תתרום חלק ניכר מן המשאבים שיוקדשו לכל תכנית או פרויקט, אלא אם כן משאביה לא יאפשרו זאת.

סעיף 26

"ועדת מורשת העולם" והמדינה המקבלת יגדירו בהסכם ביניהן את התנאים שלפיהם יבוצעו התכנית או הפרויקט שלמענם ניתן הסיוע הבין-לאומי לפי אמנה זו. תהיה זו אחריותה של המדינה המקבלת את הסיוע הבין-לאומי להמשיך בהגנת הנכס אשר נשמר בדרך זו, שימורו והצגתו, הכול בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם.

VI תכניות חינוכיות

סעיף 27

א. המדינות השותפות לאמנה זו יפעלו בכל האמצעים הנאותים, ובפרט באמצעות תכניות חינוך ומידע, לחזק את ההערכה והכבוד של עמיהן למורשת תרבות ומורשת טבע, לפי הגדרתן בפסקאות 1 ו-2 לאמנה.

ב. הן מתחייבות ליידע את הציבור הרחב באשר לסכנות המאיימות על אותה מורשת ובאשר לפעולות הנעשות לפי אמנה זו.

סעיף 28

מדינות שותפות לאמנה זו אשר יקבלו סיוע בין-לאומי לפי האמנה, ינקטו צעדים מתאימים לפרסם את חשיבות הנכס שבגינו נתקבל הסיוע ואת התפקיד שמילא סיוע זה.

VII דיווחים

סעיף 29

א. המדינות השותפות לאמנה זו יגישו דוחות לוועידה הכללית של אונסקו בתאריכים ובאופן שייקבע על-ידי הארגון. דוחות אלה יכללו מידע על האמצעים החוקיים והמנהליים שהמדינות אימצו, מידע על פעולות אחרות שננקטו ליישום אמנה זו, וכן פירוט הניסיון שנרכש בפועל בשטח.

ב. דוחות אלו יובאו לתשומת לב "ועדת מורשת העולם".

ג. הוועדה תגיש דוח על פעילותה בכל מושב רגיל של הוועידה הכללית של אונסקו.

VIII סעיפים נוספים

סעיף 30

אמנה זו מנוסחת בערבית, אנגלית, צרפתית, רוסית וספרדית. כל חמשת הנוסחים תקפים במידה שווה.

סעיף 31

א. אמנה זו כפופה לאשרור או להסכמה של המדינות החברות באונסקו, בהתאם לנוהלי החוק שלהן.

ב. מסמך האשרור או הקבלה יופקד אצל מנכ"ל אונסקו.

סעיף 32

א. אמנה זו תהא פתוחה להצטרפות מדינות שאינן חברות באונסקו ואשר הוועידה הכללית של אונסקו מזמינה אותן להצטרף.

ב. ההצטרפות תתממש בהפקדת מסמך הצטרפות אצל מנכ"ל אונסקו.

סעיף 33

אמנה זו תיכנס לתוקף בתום שלושה חודשים מתאריך הפקדת מסמכי האשרור, עם הסכמתה או הצטרפותה של המדינה העשרים במספר, אך רק באשר לאותן מדינות אשר הפקידו את מסמכי האשרור, ההסכמה או ההצטרפות שלהן לפני או באותו תאריך. לגבי כל מדינה אחרת, האמנה תיכנס לתוקף שלושה חודשים לאחר מועד הפקדת מסמכי האשרור, ההסכמה או ההצטרפות שלה.

סעיף 34

התנאים דלהלן יחולו על מדינות השותפות לאמנה זו ושיש בהן מערכת חוקתית פדרלית או מערכת מסוג אחר:

א. באשר לתנאי האמנה שיישומה חל בתחום השיפוט של גורם חקיקה פדרלי או מרכזי, התחייבויות הממשלה הפדרלית או המרכזית תהיינה כשל המדינות השותפות שאינן מדינות פדרליות.

ב. באשר לתנאי האמנה שיישומם החל בתחום השיפוט של כל מדינה, ארץ, פרובינציה או קנטון שאינם מחויבים לפי חוקת הפדרציה לנקוט צעדי חקיקה, תודיע הממשלה הפדרלית לרשויות המוסמכות באותה מדינה, ארץ, פרובינציה או קנטון מה היא ממליצה לגבי אימוץ אותם תנאים.

סעיף 35

א. כל מדינה השותפה לאמנה זו רשאית לפרוש מהאמנה.

ב. הפרישה תיעשה במסמך כתוב אשר יופקד אצל מנכ"ל אונסקו.

ג. הפרישה תיכנס לתוקף 12 חודש לאחר קבלת מסמך הפרישה. לא תהיה לה השפעה על ההתחייבויות הכספיות של המדינה הפורשת, עד תאריך כניסת הפרישה לתוקף.

סעיף 36

מנכ"ל אונסקו יביא לידיעת המדינות החברות בארגון ולידיעת המדינות שאינן חברות בארגון המוזכרות בפסקה 32, וכן לידיעת האו"ם, את הפקדת מסמכי האשרור, הקבלה או ההצטרפות כאמור בפסקאות 31 ו-32, וכן את מסמך הפרישה כאמור בפסקה 35.

סעיף 37

א. את השינויים באמנה זו יכולה לעשות הוועידה הכללית של אונסקו. שינויים אלו יחולו רק לגבי מדינות אשר תצטרפנה כשותפות לאמנה המתוקנת.

ב. אם הוועידה הכללית תאמץ אמנה חדשה המתקנת אמנה זו, כולה או בחלקה, אזי, חוץ מאשר אם ההאמנה החדשה התנתה אחרת, תפסיק אמנה זו להיות פתוחה לאשרור, הסכמה או הצטרפות, החל בתאריך כניסתה לתוקף של האמנה המתקנת החדשה.

סעיף 38

בהתאם לסעיף 102 למגילת האומות המאוחדות תירשם אמנה זו במזכירות האומות המאוחדות לבקשת מנכ"ל אונסקו.

מסמך זה נכתב בפרז' ביום 23 בנובמבר 1972, בשני עותקים מקוריים בחתימת נשיא המושב ה-17 של הוועידה הכללית ושל מנכ"ל אונסקו שהופקדו בארכיון אונסקו ואשר עותקים מאושרים שלו יישלחו לכל המדינות המוזכרות בסעיפים 31 ו-32 וכן לאומות המאוחדות.

כל האמור לעיל הוא נוסח מהימן של ההמלצות שהוועידה הכללית של אונסקו קיבלה כחוק במושב ה-17, אשר התקיים בפרז' ונעל ביום 21 בנובמבר 1972.

ולראיה באנו על החתום ביום 23 לנובמבר 1972.

המנהל הכללי

נשיא הוועידה הכללית